

Marie van de Middelhaai d'r groot Vlèemes en Haorsteegs woordeboek, **G**

Marie van de Middelhaai zingt al 15 jaar in Vlijmens dialect en is bezig een dialectwoordenboek samen te stellen. Omdat zij is opgevoed door een Haarsteegse moeder en een Vlijmense vader richt zij zich op deze dialecten. Beide dialecten zijn niet uniek, maar hebben net als de andere Langstraatse dialecten dezelfde basis als het Midden-Brabants. Iedere week verschijnt een nieuwe letter met enkele dialectwoorden en iets uit de grammatica.

† ■ oud (bijna) vergeten woord * ■ nieuw woord van jonge generatie
[] ■ fonetisch schrift H ■ Haarsteeg V ■ Vlijmen

gaars [ɣa:rs] = ranzig, rot. *Taante Mie déén spek bakken en dè was zò gèèl, dè was nie te fréten, dè gaars spek. 't Wit van dè spek dè was gewóón gèèl, dan draaide-n oew hart om in oew lèèf!* = Tante Mie bakte spek, maar dat was zo geel, dat was niet te vreten dat ranzig spek. Het wit van dat spek was gewoon geel, dan draaide je hart om in je lijf!

gare (H) [ɣa:rə], **gèère** (V) [ɣɛ:rə] = gaarne, graag. *Dè zie-j-ik gare.* = Dat zie ik graag.

gebruurs [ɣəbry:rs] = lett. gebroeders = broers, **gezusters** [ɣəzvstərs] = lett. gezusters = zussen

De zéúven gezusters de Laot hebben twéé gebruurs. = De zeven zussen de Laot hebben twee broers.

geïmmejeerd [ɣəiməje:rt], ***geïmmeljeerd** [ɣəiməlje:rt] = geëmailleerd.

†gelande [ɣəlandə] (de, 'ne) = van het Franse *guirlande* = slinger. *'ne Fééstgelande.* = 'n Feestslinger

gelèèk [ɣələ:k] = gelijk

1. het juiste inzicht. *Hij hè gelèèk.* = Hij heeft gelijk, hij heeft het bij het juiste eind.

2. allemaal. *Wè ge-n-'em ok vraagt: hij wéét 't gelèèk!* = Wat je hem ook vraagt, hij weet alles.

3. meteen. *Ik kom gelèèk!* = Ik kom meteen.

4. hetzelfde. *Paorie gelèèk.* = Gelijk als 'n paar, precies hetzelfde.

gielbartjesrùigt (V) (*rùigt* klinkt als *röcht*) [ɣilbartʃəsroəxt] (de, dieje) = lett.:

gielbartjesruijge = uniek Vlijmens woord voor knopkruid. Na de Tweede Wereldoorlog kwam voor het eerst knopkruid in Nederland voor. Omdat in Vlijmen Giel Bartjes (= Giel Hoorn) als eerste knopkruid in zijn hof had, wordt dit in Vlijmen sindsdien Gielbartjesrùigt genoemd, op andere plaatsen heet het **oorlogsrùigt**.

grötje [ɣroetʃə], ***grutje** [ɣrutʃə] ('t, 'n) = lett.: grootje, grootmoeder.

Oóns grutje. = Onze oma.

Grammatica: mannelijk en vrouwelijk lidwoord

In ons dialect krijgen sommige woorden zowel een mannelijk als een vrouwelijk lidwoord. Het gaat hierbij vaak om bijvoeglijke naamwoorden die zelfstandig gebruikt worden, bijv. *gróót*. Het hangt er van af of het een man of vrouw betreft, welk lidwoord gebruikt wordt: *'n gróôte* betreft een grote vrouw of vrouwelijk woord zoals *tòðfel* = *tafel* <-> *'ne gróôte* betreft een grote man of mannelijk woord bijv. *stóél*. Zo ook: *'n goei* <-> *'ne goeie* of: *'n geriffemeerde* <-> *'ne geriffemeerde*.

'n Geïmmejeerd penneke (V)/panneke(H*V)
(Foto: Rini Wouters)

